

Open Journal of Animation, Film and Interactive Media in Education and Culture [AFIMinEC]

Vol 3, No 1 (2022)

AFIMEC

Εκπαιδευτικό Ντοκιμαντέρ "Achaia Clauss, το Οινόκαστρο της Μαυροδάφνης"

Φωτεινή Γαλανοπούλου, Ελένη Κόττα, Αλιβίζος Σοφός

doi: [10.12681/afiimec.28893](https://doi.org/10.12681/afiimec.28893)

To cite this article:

Γαλανοπούλου Φ., Κόττα Ε., & Σοφός Α. (2022). Εκπαιδευτικό Ντοκιμαντέρ "Achaia Clauss, το Οινόκαστρο της Μαυροδάφνης". *Open Journal of Animation, Film and Interactive Media in Education and Culture [AFIMinEC]*, 3(1). <https://doi.org/10.12681/afiimec.28893>

Εκπαιδευτικό Ντοκιμαντέρ «Achaia Clauss, το Οινόκαστρο της Μαυροδάφνης»

Φωτεινή Γαλανοπούλου
Πανεπιστήμιο Αιγαίου
Εκπαιδευτικός ΠΕ60, Msc.
foteinigala@gmail.com

Ελένη Κόττα
Πανεπιστήμιο Αιγαίου
Εκπαιδευτικός ΠΕ60, Msc.
kotta_eleni@yahoo.gr

Αλιβίζος (Λοΐζος) Σοφός
Καθηγητής Πανεπιστήμιο Αιγαίου
lsfos@rhodes.aegean.gr

Abstract

The purpose of this article is to investigate the educational film entitled "Achaia Clauss, the Wine Castle of Mavrodaphne", which was implemented within the Med "Education Sciences – Education with the use of new technologies". The main aim of the educational film is to deepen the historical signs and facts of the Achaia Clauss's Wine Castle, leaving behind the multi-faceted issues for the piece of winemaking, bottling and overall wine production. The film is accompanied by educational activities that surround it and put the pedagogical framework in which it can be utilized. Then, the educational planning is followed, as well as the process of production and editing of the historical documentary. For this film is reported the appropriate equipment which was used for the process of production, the corresponding video processing software, the special testimonies of the participants, the duration and the difficulties of the film. In conclusion, the viewers through the showing of the film and the implementation of educational activities will learn the history of the first Greek winery, they will learn new knowledge regarding old professions (eg the cooper), they will deepen important facts around Mavrodaphne wine and finally, they will discover the connection between wine and ancient Greek mythology.

Key-words: Educational Film, Historical Documentary, Achaia Clauss, Ancient Professions, Greek Mythology, Wine Tourism, Mavrodafni

Περίληψη

Σκοπός του συγκεκριμένου άρθρου είναι η διερεύνηση της εκπαιδευτικής ταινίας με τίτλο: «Achaia Clauss, το Οινόκαστρο της Μαυροδάφνης», η οποία υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του ΠΜΣ «Εκπαίδευση με τη χρήση Νέων Τεχνολογιών». Κύριος στόχος της εκπαιδευτικής ταινίας είναι να εμβαθύνουμε στα ιστορικά σημεία και γεγονότα του Οινόκαστρου της Achaia Clauss, αφήνοντας πίσω τα πολυσυζητημένα θέματα για το κομμάτι της οινοποίησης, της εμφιάλωσης και της γενικότερης παραγωγής του κρασιού. Η ταινία συνοδεύεται από εκπαιδευτικές δραστηριότητες που την πλαισιώνουν και θέτουν το παιδαγωγικό πλαίσιο στο οποίο μπορεί αυτή να αξιοποιηθεί. Στη συνέχεια, ακολουθεί ο εκπαιδευτικός σχεδιασμός, καθώς και η διαδικασία παραγωγής και επεξεργασίας του ιστορικού ντοκιμαντέρ. Για τη συγκεκριμένη ταινία θα αναφερθεί ο κατάλληλος εξοπλισμός που χρησιμοποιήθηκε, το αντίστοιχο λογισμικό επεξεργασίας βίντεο, οι ειδικές μαρτυρίες των συμμετεχόντων, ο χρόνος και οι δυσκολίες κατά την παραγωγή της ταινίας. Συμπερασματικά, οι θεατές μέσα από την προβολή της ταινίας και την υλοποίηση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων θα μάθουν την ιστορία της πρώτης ελληνικής οινοποιίας, θα γνωρίσουν σχετικά παλαιά επαγγέλματα (π.χ. του βαρελοποιού), θα

εμβαθύνουν σε σημαντικά γεγονότα γύρω από τη μαυροδάφνη και θα συνδέσουν το κρασί με την αρχαία ελληνική μυθολογία.

Λέξεις Κλειδιά: Εκπαιδευτική ταινία, Ιστορικό Ντοκιμαντέρ, Achaia Clauss, Παλαιά Επαγγέλματα, Ελληνική Μυθολογία, Οινοτουρισμός, Μαυροδάφνη

1. Θεωρητική Προσέγγιση

Το κτήμα της «Achaia Clauss» αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της Αχαϊκής πρωτεύουσας, της Πάτρας. Πρόκειται για τη 2^η σε λειτουργία Ανώνυμη Εταιρεία του νεοσύστατου ελληνικού κράτους.

Όλα ξεκίνησαν από τον Βαυαρό Gustav Clauss, ο οποίος και ήρθε στην Πάτρα το 1852. Το 1859 αγόρασε έκταση 60 στρεμμάτων ανατολικά της πόλης της Πάτρας, την οποία και ονόμασε Gutland. Από το 1860 ο ίδιος ο Clauss μετατρέπει την τεράστια έκταση του Οινοποιείου του σε οινικό πύργο, το λεγόμενο Οινόκαστρο.

Ο Clauss ήταν επίσης λάτρης της τεχνολογίας και των καινοτόμων συσκευών, γι' αυτό ήταν και ο ιδιοκτήτης της πρώτης συσκευής τηλεφώνου εντός του νομού Αχαΐας, αλλά κι ενός ανελκυστήρα της εποχής, που είχε τοποθετήσει στη μόνιμη κατοικία του στην Πάτρα.

Το 1873 ο Γουστάβος φτιάχνει το πρώτο κρασί, την γνωστή σε όλους Μαυροδάφνη, το οποίο και αναφέρεται κατά καιρούς ότι χρησιμοποιείται σαν φάρμακο, σαν ελιξήριο και τονωτικό.

Το 1885, η αυτοκράτειρα της Αυστροουγγαρίας Ελισάβετ επισκέφθηκε τη Gutland.. Προς τιμήν της, ο Gustav Clauss, της αφιέρωσε το κελάρι και το ονόμασε «Imperial Cellar», δηλαδή «Αυτοκρατορικό Κελάρι». Αν θέσουμε ως τουριστική έννοια τον «Οινοτουρισμό», η Αυτοκράτειρα Σίσσυ αποτέλεσε την πρώτη οινοτουρίστρια σε ελληνικό οινοποιείο.

Το Αυτοκρατορικό Κελάρι φιλοξενεί επίσης και τα 2 μεγαλύτερα βαρέλια στην Ελλάδα. Κατασκευάστηκαν στην Τεργέστη το 1882 και το καθένα περιέχει 13.195 λίτρα Μαυροδάφνη του 1889 και αφιερώθηκαν στο βασιλικό ζεύγος Όλγας και Γεωργίου του Α'.

Κατά την περίοδο της Κατοχής, η Αχάια Κλάους διαδραματίζει σημαντικό ρόλο και καταφέρνει να μην λεηλατηθεί ή καταπατηθεί από τους Γερμανούς. Δύο βαρέλια, έσωσαν όλα τα άλλα, δύο βαρέλια, όπου ο Γουστάβος είχε αφιερώσει στους συμπατριώτες του, τον Γερμανό Αρχικαγκελλάριο Όθωνα Έδουάρδο Λεοπόλδο Πρίγκιπα Φόν Μπίσμαρκ και τον Στρατάρχη του Πρωσικού Στρατού, κόμη Μόλτκε.

Τέλος, αξίζει να σημειώσουμε πως εντός του Αυτοκρατορικού Κελαριού βρίσκονται 4 μοναδικά φιλοτεχνημένα ξυλόγλυπτα βαρέλια με ελληνικές μυθολογικές παραστάσεις και αποτελούν πιστά αντίγραφα από αρχαία αγγεία, τα οποία φυλάσσονται σε πινακοθήκες και μουσεία του εξωτερικού, κατά κύριο λόγο στη Γερμανία. Πρόκειται για έναν θησαυρό, που το Υπουργείο Πολιτισμού χαρακτήρισε «Μνημεία κατά τόπον» είναι τα τέσσερα αυτά βαρέλια της Αχάια Κλάους. Η απόφαση στηρίχθηκε στο σκεπτικό ότι αποτελούν εξαιρετικά δείγματα της λαϊκής ξυλογλυπτικής τέχνης αλλά και της τέχνης της βαρελοποιίας του 19ου αιώνα. Σύμφωνα με την νομοθεσία απαγορεύεται πλέον οποιαδήποτε παρέμβαση, επισκευή, συντήρηση ή προσθήκη, αλλά και οποιαδήποτε δραστηριοποίηση κοντά τους, αν πρώτα δεν έχει ζητηθεί η έγκριση του Υπουργείου Πολιτισμού.

2. Είδος της ταινίας

Η ταινία μικρού μήκους «Achaia Clauss, το Οινόκαστρο της Μαυροδάφνης» αποτελεί ιστορικό ντοκιμαντέρ, το οποίο παρουσιάζει διάφορες πτυχές της ζωής του γνωστού κτήματος της Πάτρας μέσα στο χρόνο. Η δημιουργία κρασιού ίσως θεωρείται ο κεντρικός άξονας μιας οινοποιητικής επιχείρησης, όμως η Αχάια Κλάους δεν ήταν ποτέ ένα απλό οινοποιείο. Από την ίδρυση και την έναρξη λειτουργίας του μέχρι και σήμερα, μόνο και μόνο από τα περιστατικά που έχουν ζήσει σημαντικές προσωπικότητες, αλλά και από τη συνολική του συσχέτιση με την κοινωνική και την οικονομική ζωή της Αχαϊκής πρωτεύουσας, το καθιστά ένα από τα πιο ενδιαφέροντα ιστορικά κτίρια της ευρύτερης περιοχής, αλλά και της Ελλάδας γενικότερα.

3. Δομή ταινίας

Η δομή του ντοκιμαντέρ είναι μικτή, καθώς τα εναλλασσόμενα πλάνα του συνοδεύονται από ιστορικές αφηγήσεις της εξειδικευμένης ξεναγού του Οινόκαστρου, αλλά και από ενδιαμέσες επιμέρους συμπληρωματικές πληροφορίες που μας έδωσε, εκτός λήψεων, ο υπεύθυνος του κτήματος. Κάθε ενότητα της ταινίας, συνοδεύεται και από συγκεκριμένα μουσικά χαλιά, τα οποία δεν καλύπτουν τις προφορικές επεξηγήσεις που ακούγονται, αλλά προσδίδουν συναισθηματικό χαρακτήρα στις εκάστοτε εξιστορήσεις και τα αντίστοιχα πλάνα.

Όσον αφορά την εσωτερική δόμηση της ταινίας, δηλαδή την πλοκή της, μπορούμε να πούμε πως περιέχει διάφορα στοιχεία. Πρώτα-πρώτα, πρόκειται για ένα καθαρά πληροφοριακό κείμενο ιστορικού περιεχομένου, που μπορεί κάλλιστα να λειτουργήσει ως συμπληρωματικό εκπαιδευτικό υλικό. Οι εξιστορήσεις που ακούμε καθ' όλη τη διάρκεια της ταινίας, διαθέτουν τον κεντρικό ήρωα, τον ιδρυτή της Achaia Clauss, τον Γουστάβο Κλάους, γύρω από τις ενέργειες του οποίου, ακόμη και μετά θάνατον, το Οινόκαστρο εξελίχθηκε και συνεχίζει να εξελίσσεται μέσα στα χρόνια. Κατά τη διάρκεια του οπτικοακουστικού αυτού υλικού, θα σταθούμε σε διάφορες στιγμές που θα προσδίδουν το σασπένς/ την αγωνία (αρχιληστής Λίγκος), την ανάγκη για δημιουργία και ανάπτυξη (όλη η προσπάθεια του Κλάους για οινοποίηση), τον στόχο (της προώθησης της Μαυροδάφνης ανά τον κόσμο), τον φόβο (επιβίωση του Οινόκαστρου στην περίοδο της Κατοχής), αλλά και την αναγνώριση (κάθε είδους επαγγελματίας που πέρασε από το κτήμα και άφησε το στίγμα του -βαρελοποιοί, τεχνίτες ξυλόγλυπτων κ.ά.).

Το συγκεκριμένο θέμα του ιστορικού ντοκιμαντέρ, επιλέχθηκε με βάση την αναφορά της παραγωγής κρασιού στο σχολικό βιβλίο του μαθήματος της Γεωγραφίας, τόσο στην Ε' όσο και στη Στ' Δημοτικού. Δεν υπάρχει κάποια σχετική επαγγελματική εμπειρία κι ούτε μας ενδιαφέρει η ενασχόληση με την Οινοποιεία αυτή καθ' αυτή. Το ενδιαφέρον μας επικεντρώνεται γύρω από τις σημαντικές ιστορικές πτυχές του κτήματος ως ενός πραγματικού κάστρου της εποχής που ιδρύθηκε, καθώς επίσης και στα γεγονότα που το στιγμάτισαν και το κατέστησαν ιδιαίτερο κομβικό σημείο της Πάτρας και της Ελλάδας γενικότερα.

4. Μαθησιακό αντικείμενο

Η εκπαιδευτική ταινία αποτελεί αφιέρωμα στην πρώτη ελληνική οινοποιία, την Achaia Clauss. Παρουσιάζει τα ιστορικά γεγονότα από τη δημιουργία της μέχρι και σήμερα. Πιο συγκεκριμένα, αναφέρονται περιστατικά της εποχής εντός και εκτός της κατοικίας

του ιδρυτή της Γουστάβου Κλάους, η δημιουργία του τοπικού κρασιού της μαυροδάφνης και της σημαντικότητάς της, ιδιαίτερες προσωπικότητες που σχετίζονται με το Οινόκαστρο, καθώς και η κατασκευή μοναδικών ξυλόγλυπτων και μη βαρελιών που σχετίζονται με την ελληνική μυθολογία. Οι εικόνες συνοδεύονται από τις μαρτυρίες της επί πολλών ετών ξεναγού μας, η οποία έχει περάσει μεγάλο μέρος της ζωής της στο χώρο, με σκοπό την παροχή διαφόρων πτυχών του μοναδικού αυτού Οινοποιείου.

Η συγκεκριμένη ταινία απευθύνεται σε μαθητές των τελευταίων τάξεων του δημοτικού, ε' & στ' (ηλικίας 11-12 ετών), οι οποίοι στο μάθημα της Γεωγραφίας διδάσκονται το κομμάτι της ελληνικής αγροτικής παραγωγής κρασιού. Οι μαθητές μέσα από την θέαση της ταινίας και την υλοποίηση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων θα μπορέσουν να μάθουν την ιστορία της πρώτης ελληνικής οινοποιίας, να γνωρίσουν σχετικά παλαιά επαγγέλματα (π.χ. του βαρελοποιού), να εμβαθύνουν σε σημαντικά γεγονότα γύρω από τη μαυροδάφνη και να συνδέσουν το κρασί με την αρχαία ελληνική μυθολογία. Η ταινία χωρίζεται σε 3 μέρη: στο «Χρονολόγιο», στο «Αυτοκρατορικό κελάρι» και στις «Παραστάσεις μυθολογίας».

5. Εκπαιδευτικός σχεδιασμός

Το Storyboard της ταινίας βρίσκεται αναρτημένο στο παράρτημα, στο τέλος του άρθρου, και περιλαμβάνει εκπαιδευτικές δραστηριότητες ανά σκηνή και πλάνο, καθώς και τους παιδαγωγικούς και εκπαιδευτικούς στόχους που επιτυγχάνονται με τη θέαση της ταινίας. Οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες που προτείνονται είναι συνολικά 19. Η θέαση της ταινίας διαρκεί περίπου 20 λεπτά. Η πλαισίωση της όμως, με εκπαιδευτικές δραστηριότητες οδηγεί σε εκτενή μελέτη του θέματος καθώς, η οποία μπορεί να διαρκέσει συνολικά 9 διδακτικές ώρες. Οι δραστηριότητες είναι χωρισμένες πριν, κατά τη διάρκεια και μετά την προβολή της ταινίας.

5.1. Μαθησιακά αποτελέσματα – Εκπαιδευτικοί στόχοι

Οι μαθητές μέσα από την ενασχόληση τους με την ταινία και τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες, θα αποκτήσουν νέες γνώσεις, στάσεις και δεξιότητες σε θέματα που αναδεικνύονται μέσα από την θέαση της ταινίας. Πιο αναλυτικά, θα είναι σε θέση:

- Να γνωρίζουν παλαιά επαγγέλματα τις εποχής.
- Να γνωρίζουν τους λόγους για τους οποίους έχουν εκλείψει.
- Να γνωρίσουν πως κατασκευάζεται ένα παραδοσιακό χειροποίητο βαρέλι.
- Να γνωρίσουν τον τρόπο χτισίματος του Οινόκαστρου με σκοπό την καλύτερη οχύρωση του.
- Να τα βασικά γεγονότα στην ιστορική εξέλιξη της σταθερής τηλεφωνίας και να συγκρίνουν τα πρώτα σταθερά τηλέφωνα με τα σύγχρονα σημερινά.
- Να γνωρίσουν τα οινοποιία της Ελλάδας.
- Να γνωρίσουν την έννοια του οινοτουρισμού και τα πλεονεκτήματα που προσφέρει και τις οινοτουριστικές περιοχές της Ελλάδας.
- Να εξοικειωθούν με τη χρήση των μονάδων μέτρησης της χωρητικότητας στην καθημερινή ζωή.

- Να γνωρίσουν το φαινόμενο της εξάτμισης των υγρών.
- Να έρθουν σε επαφή με τη μυθολογία μέσω ξυλόγλυπτων βαρελιών με αναπαραστάσεις από τη μυθολογία.

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων, η κατανομή των δραστηριοτήτων έχει ως εξής:

1. Δραστηριότητες **οπτικοακουστικής παιδείας** (Δραστηριότητες 1 και 2)
2. Δραστηριότητες **ανάπτυξης συναισθημάτων** (Δραστηριότητα 3)
3. Δραστηριότητες **γνωστικού περιεχομένου** (Δραστηριότητες 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11,12, 13, 15, 16, 17, 18, 19)

Δραστηριότητες **επιπλέον γνωστικού περιεχομένου** για περαιτέρω ενασχόληση με το αντικείμενο (Δραστηριότητα 14)

Εκπαιδευτικό υλικό: Πίνακας εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων

Αριθμός	Διάσταση έννοια	Κατηγορία	Διδακτική λειτουργία	Επίπεδο στόχου	Διάρκεια	Σκηνές	Μαθησιακό αποτέλεσμα	Τίτλος δραστηριότητας
1 ^η δραστηριότητα	Τρόποι προσέγγισης του θέματος της ταινίας	Οπτικοακουστικής παιδείας	Γνωστικής Επεξεργασίας	Ανάλυσης	10'	Πριν τη θέαση	Γνωριμία με την αφίσα ως μιντιακό μέσο και κατανόηση του τρόπου λειτουργίας της αφίσας για την προσέλκυση του ενδιαφέροντος των θεατών	Αφίσα
2 ^η δραστηριότητα	Τρόποι προσέγγισης του θέματος της ταινίας	Οπτικοακουστικής παιδείας	Γνωστικής Επεξεργασίας	Ανάλυσης	10'	Πριν τη θέαση	Οι μαθητές να κατανοήσουν ότι το τρέιλερ χρησιμοποιείται ως μιντιακό μέσο για την προσέλκυση του ενδιαφέροντος των θεατών	Τρέιλερ
3 ^η δραστηριότητα	Παλαιά επαγγέλματα	Ανάπτυξη συναισθημάτων	Γνωστικής επεξεργασίας	Ανάκλησης	15'	22-31	Οι μαθητές να γνωρίσουν παλαιά επαγγέλματα εκείνης της εποχής και να εκφράσουν τα συναισθήματά τους για αυτά.	Γνωριμία με τα παλαιά επαγγέλματα
4 ^η δραστηριότητα	Παλαιά επαγγέλματα	Γνωστικού περιεχομένου	Γνωστικής επεξεργασίας	Κατανόησης	30'	34-37	Οι μαθητές να αντιληφθούν και να γνωρίσουν την σημασία και τη σημαντικότητα για την εποχή τους	Οι άνθρωποι της Achaia Clauss
5 ^η δραστηριότητα	Παλαιά επαγγέλματα	Γνωστικού περιεχομένου	Γνωστικής επεξεργασίας	Κατανόησης	30'	38-39	Οι μαθητές να γνωρίσουν τους λόγους για τους οποίους το επάγγελμα του βαρελοποιού έχει εκλείψει.	Βαρελοποιία, η τέχνη που χάνεται
6 ^η δραστηριότητα	Παλαιά επαγγέλματα	Γνωστικού περιεχομένου	Γνωστικής επέκτασης	Κατανόησης	20'	40-41	Οι μαθητές να αναγνωρίσουν την διαδικασία κατασκευής ενός χειροποίητου ξύλινου βαρελιού κατάλληλο για χρήση κρασιού.	Η κατασκευή ενός χειροποίητου ξύλινου βαρελιού
7 ^η δραστηριότητα	Τρόπος χτισίματος του κάστρου με σκοπό την προστασία από τους εχθρούς	Γνωστικού περιεχομένου	Γνωστικής κατανόησης	Κατανόησης	10'	42-49	Οι μαθητές να αναγνωρίσουν τη σπουδαιότητα του οικόπεδου εκείνη την εποχή και την ανάγκη ειδικού τρόπου χτισίματος για τους εχθρούς που υπήρχαν τότε.	Η κατασκευή του οικόπεδου
8 ^η δραστηριότητα	Παλαιές συσκευές/ Αντίκες	Γνωστικού περιεχομένου	Γνωστικής κατανόησης	Κατανόησης	20'	52-55	Οι μαθητές να γνωρίσουν την ιστορία της σταθερής τηλεφωνίας στην Ελλάδα	Ιστορική εξέλιξη της σταθερής τηλεφωνίας στην Ελλάδα
9 ^η δραστηριότητα	Παλαιές συσκευές/ Αντίκες	Γνωστικού περιεχομένου	Γνωστικής επεξεργασίας	Ανάλυσης	20'	56-58	Οι μαθητές να γνωρίσουν τα χαρακτηριστικά του πρώτου τηλεφώνου στην περιοχή της Πάτρα και τις αλλαγές που έχουν γίνει συγκριτικά με το σήμερα.	Παλαιά Vs Σύγχρονα σταθερά τηλέφωνα

10 ^η δραστηριότητα	Κρασί Μαυροδάφνη	Γνωστικού περιεχομένου	Γνωστικής κατανόησης	Κατανόησης	15'	72-78	Οι μαθητές να γνωρίσουν τις ευεργετικές ιδιότητες του κρασιού μαυροδάφνη.	Μαυροδάφνη η θαυματουργή
11 ^η δραστηριότητα	Κρασί Μαυροδάφνη	Γνωστικού περιεχομένου	Γνωστικής επεξεργασίας	Ανάλυσης	20'	95-100	Οι μαθητές να είναι σε θέση να απαντούν σε ερωτήσεις σχετικές με το μύθο της ιστορίας Μαυροδάφνης	Ο Μύθος της Μαυροδάφνης
12 ^η δραστηριότητα	Οινοτουρισμός	Γνωστικού περιεχομένου	Γνωστικής κατανόησης	Κατανόησης	20'	79	Οι μαθητές να εξηγούν την έννοια «οινοτουρισμός»	Οινοτουρισμός
13 ^η δραστηριότητα	Οινοτουρισμός	Γνωστικού περιεχομένου	Γνωστικής επεξεργασίας	Κατανόησης και Εφαρμογής	20'	80	Οι μαθητές να αναγνωρίζουν τα οφέλη του οινοτουρισμού και να συμβάλλουν στην προώθηση του.	Τα οφέλη του Οινοτουρισμού
14 ^η δραστηριότητα	Οινοτουρισμός	Επιπλέον γνωστικού περιεχομένου	Γνωστικής εμπέδωσης και επέκτασης	Κατανόησης και Εμπέδωσης	20'	81	Οι μαθητές μα γνωρίσουν Οινοτουριστικές περιοχές της Ελλάδας καθώς και κρασιά που προσφέρουν.	Οινοτουρισμός στην Ελλάδα
15 ^η δραστηριότητα	Έννοιες Φυσικής: Χωρητικότητα	Γνωστικού περιεχομένου	Γνωστικής κατανόησης	Κατανόηση και Εφαρμογή	20'	101-111	Οι μαθητές να μπορούν χρησιμοποιούν της μονάδες μέτρησης στην καθημερινή ζωή.	Μαθηματικό πρόβλημα χωρητικότητας
16 ^η δραστηριότητα	Έννοιες φυσικής: Εξάτμιση - συμπύκνωση	Γνωστικού περιεχομένου	Γνωστικής κατανόησης	Κατανόηση και Εφαρμογή	20'	113-117	Οι μαθητές να μπορούν να ξεχωρίσουν το φαινόμενο της εξάτμισηςσυμπύκνωσης των υγρών.	Εξάτμιση συμπύκνωση
17 ^η δραστηριότητα	Γερμανική κατοχή	Γνωστικού περιεχομένου	Γνωστικής κατανόησης	Κατανόηση	20'	120-129	Οι μαθητές να αντιληφτούν την στενά συνδεδεμένη σχέση της Achaia Clauss με τη γερμανική κατοχή και τον τρόπο που επηρέασε την αχαϊκή πρωτεύουσα.	Το οινόκαστρο της Achaia Clauss και η γερμανική κατοχή
18 ^η δραστηριότητα	Μυθολογικές αναπαραστάσεις με το θεό Διόνυσο	Γνωστικού περιεχομένου	Γνωστικής κατανόησης	Κατανόηση και Ανάλυση	20'	132-136	Οι μαθητές να μπορούν να εξηγούν δυο διαφορετικές εκδοχές του μύθου της Αριάδνης και του θεού Διονύσου	Μυθολογικές αναπαραστάσεις: Ο θεός Διόνυσος και η Αριάδνη
19 ^η δραστηριότητα	Μυθολογικές αναπαραστάσεις με το θεό Διόνυσο	Γνωστικού περιεχομένου	Γνωστικής κατανόησης και επεξεργασίας	Κατανόηση και επεξεργασία	20'	137-140	Οι μαθητές να είναι σε θέση να εξιστορούν το μύθο της αρπαγής του Διονύσου από τους Τυρρηνοί πειρατές	Μυθολογικές αναπαραστάσεις: Ο θεός Διόνυσος και οι Τυρρηνοί Πειρατές

6. Εκπαιδευτική Αξιοποίηση

Παρακάτω παρουσιάζονται δύο (2) ενδεικτικά παραδείγματα δραστηριοτήτων:

A) Παράδειγμα: 11^η δραστηριότητα

Τίτλος δραστηριότητας	Ο Μύθος της Μαυροδάφνης
Διάσταση/Έννοια	Κρασί Μαυροδάφνη
Είδος δραστηριότητας	Γνωστικού περιεχομένου
Διδακτική λειτουργία	Γνωστικής επεξεργασίας
Επίπεδο στόχου	Ανάλυσης
Ενδεικτικός χρόνος υλοποίησης	20'
Σκηνές	95-100
Στόχος	Να γνωρίσουν το μύθο της Μαυροδάφνης
Περιγραφή	Τα παιδιά καλούνται να μελετήσουν άρθρο σχετικά με την ιστορία της Μαυροδάφνης και να απαντήσουν σε ερωτήσεις σχετικές με την ιστορία.
Μαθησιακό αποτέλεσμα	Οι μαθητές να είναι σε θέση να απαντούν σε ερωτήσεις σχετικές με το μύθο της ιστορίας

Φύλλο Εργασίας «Ο Μύθος της Μαυροδάφνης»

Σύμφωνα με την παράδοση, ο Κλάους ονόμασε έτσι αυτή την ποικιλία του κρασιού προς τιμήν της αρραβωνιαστικιάς του Δάφνης, μιας μελαχρινής όμορφης Ελληνίδας με μαύρα μάτια, η οποία πέθανε σε νεαρή ηλικία. Το κρασί παράγεται από μια ποικιλία κόκκινων σταφυλιών που στο τέλος της ωρίμανσής τους αποκτάνε ιδιαίτερα αρώματα.

Μελέτησε την ιστορία του μύθου της Μαυροδάφνης στο άρθρο με τίτλο «[Η ιστορία της Μαυροδάφνης](#)» και απάντησε στις παρακάτω ερωτήσεις του πίνακα.

1. Ποιος ήταν ο άνθρωπος που έφτιαξε τη μαυροδάφνη;	
---	--

2. Ποια χρονολογία αποφάσισε ο Βαυαρός Γουσταύος Κλάους να δημιουργήσει την πρώτη οινική κοινότητα της Ελλάδας;	
3. Πότε δημιουργείται το γλυκό και ατίθασο κρασί με το όνομα «Μαυροδάφνη»;	
4. Από ποιον πήρε το όνομα του το κρασί με όνομα «Μαυροδάφνη»;	
5. Από τι είδος σταφυλιού παρασκευάζεται το συγκεκριμένο κρασί;	

B) Παράδειγμα: 12^η δραστηριότητα

Τίτλος δραστηριότητας	Οινοτουρισμός
Διάσταση/Έννοια	Οινοτουρισμός
Είδος δραστηριότητας	Γνωστικού περιεχομένου
Διδακτική λειτουργία	Γνωστικής κατανόησης
Επίπεδο στόχου	Κατανόησης
Ενδεικτικός χρόνος υλοποίησης	20'
Σκηνές	79
Στόχος	Να γνωρίσουν τι είναι ο οινοτουρισμός.
Περιγραφή	Τα παιδιά καλούνται να μελετήσουν το άρθρο που δίνεται για την εναλλακτική μορφή τουρισμού και στη συνέχεια, να καταγράψουν ένα σύντομο ορισμό.
Μαθησιακό αποτέλεσμα	Οι μαθητές να εξηγούν την έννοια «οινοτουρισμός».

Φύλλο εργασίας «Οινοτουρισμός»

Η αυτοκράτειρα Σίσσυ ήταν η πρώτη «οινοτουρίστρια» της χώρας μας, καθώς επισκεπτόταν συχνά την Achaia Clauss. Έχει ξανακούσει τον όρο «οινοτουρισμός»;

Μελετήστε το άρθρο με τίτλο [«Οινοτουρισμός: όλα όσα χρειάζεται να γνωρίζετε»](#).

Στη συνέχεια, δώστε ένα σύντομο ορισμό του «οινοτουρισμού».

.....
.....
.....
.....
.....

7. Διαδικασία παραγωγής και υλοποίησης

Για τη διεκπεραίωση της ταινίας μικρού μήκους, χρειάστηκε συγκεκριμένος εξοπλισμός, εξειδικευμένα άτομα να δώσουν μαρτυρίες και φυσικά εμείς οι ίδιες οι φοιτήτριες, που βρήκαμε θέμα, το συνδέσαμε με το σχολικό εγχειρίδιο για να υπάρχει ομαλή μετάβαση στα παιδιά-θεατές, το οργανώσαμε και υλοποιήσαμε την όλη παραγωγή. Πιο συγκεκριμένα, οι συντελεστές αυτού του μιντιακού έργου είναι ο κύριος Περικλής Μπαλτάς (υπεύθυνος του κτήματος ης Achaia Clauss), η κυρία Τόνια Ράπτη (έμπειρη ξεναγός του Οινοποιείου με πολυετή εμπειρία), ο κύριος Σωτήρης Καραγιάννης (οινολόγος του Οινοποιείου), ο κύριος Νίκος Γκαβός (το άτομο που μας δάνεισε τον κινηματογραφικό εξοπλισμό του), καθώς και οι υποφαινόμενες φοιτήτριες Φωτεινή Γαλανοπούλου και Ελένη Κόττα, οι οποίες και αναλάβαμε το μεγαλύτερο κομμάτι της παραγωγής του έργου (script, λήψη πλάνων, μοντάζ, επιλογή μουσικών χαλιών, οργάνωση εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων με στοχευμένους μαθησιακούς στόχους κτλ.).

Στο σημείο αυτό, οφείλουμε να ευχαριστήσουμε θερμά για τη φιλοξενία τους όλους τους εμπλεκόμενους και το προσωπικό της Achaia Clauss, όπου σε τέτοιους δύσκολους καιρούς ανασφάλειας λόγω πανδημίας covid-19, μας καλωσόρισαν, μας ξενάγησαν στον μοναδικό αυτό χώρο, μας έδωσαν συγκεκριμένες πληροφορίες για την υλοποίηση της ταινίας μας και μας έδωσαν την άδεια να βιντεοσκοπήσουμε ιδιαίτερους χώρους, που πλέον απαγορεύεται η είσοδος στο κοινό.

Ο συνολικός χρόνος που διήρκησε η οργάνωση και η υλοποίηση της εκπαιδευτικής ταινίας “Achaia Clauss, το Οινόκαστρο της Μαυροδάφνης”, ήταν περίπου μία εβδομάδα. Πέραν των ημερών που προσπαθήσαμε να έρθουμε σε επικοινωνία και

συνεννόηση με τους υπεύθυνους για να επισκεφτούμε το Οινοποιείο, χρειάστηκε να μεταβούμε στην τοποθεσία 3 ημέρες. Το υλικό που είχαμε στα χέρια μας ήταν πολυάριθμο και η διαδικασία του μοντάζ μας πήρε 4-5 ημέρες, καθώς χρειάστηκε να κάνουμε επιλογή των πλάνων που θα ενώναμε, να αγοράσουμε τα πνευματικά δικαιώματα μουσικών ορχηστρικών κομματιών που θα ενσωματώνονταν στην ταινία, να κάνουμε τη γενική επιμέλεια τίτλων αρχής και τέλους, να δημιουργήσουμε ένα τρέιλερ και να κάνουμε και τυχόν αλλαγές.

Ο εξοπλισμός που χρησιμοποιήσαμε ήταν: camera Sony Mirrorless A7 III (φακός 24-70mm f2.8 GM), αποσπώμενο μικρόφωνο, Dji Phantom 4 Drone, 2 φώτα (για φωτεινότερες λήψεις στα κελάρια) και 2 smartphones (για λήψη ολιγόλεπτων πλάνων και φωτογραφιών). Το τελικό αποτέλεσμα της ταινίας μικρού μήκους είναι σε ανάλυση 1080p (full HD) με 50 fps κατά τη διάρκεια του μοντάζ.

Όσον αφορά την εφαρμογή που χρησιμοποιήσαμε για τη δημιουργία του τελικού video και του αντίστοιχου trailer του, ήταν εν τέλει το “AdobePremierePro”.

Ταυτόχρονα, μέσω του site “Artlist” καταφέραμε να βρούμε κατάλληλη μουσική επένδυση, μέσα από την πληθώρα επιλογών είδους και ύφους τραγουδιών - ορχηστρικών και μη-, και να αγοράσουμε τα πνευματικά δικαιώματα των καλλιτεχνών αυτών που επιλέξαμε για τα διάφορα σημεία της ταινίας μας.

Οι δυσκολίες καθ’ όλη τη διάρκεια των όσων προαναφέρθηκαν, ήταν αισθητές και σίγουρα αποτέλεσαν έναν σημαντικό λόγο να καθυστερήσει η ολοκλήρωση του τελικού μας video. Πρωτίστως, την πρώτη μέρα που μας δόθηκε η άδεια να επισκεφθούμε την Achaia Clauss, ο καιρός ήταν βροχερός και δεν καταφέραμε να τραβήξουμε σχεδόν κανένα εξωτερικό πλάνο, αλλά και ούτε να σηκώσουμε το drone. Παράλληλα, εντός των κελαριών, όπου κατευθυνθήκαμε για να ξεκινήσει η καταγραφή των μαρτυριών της κυρίας Τόνιας, ο φωτισμός ήταν χαμηλός και οι λήψεις εκείνης της ημέρας, χρειάστηκε να ξανατραβηχτούν την επομένη, όπου και φέραμε τα πρόσθετα φώτα.

Ένα ακόμη πρόβλημα που αντιμετωπίσαμε ήταν η επιλογή των πλάνων που θα συνθέταν το τελικό μας έργο, καθώς τα όσα μας είχε πει η ξεναγός και καταγράψαμε, ξεπέρασαν κατά πολύ τόσο τις προσδοκίες μας. Η πρώτη μας μάλιστα απόπειρα, έφτασε να προσμετρά τα 28 λεπτά προβολής, κάτι που προφανώς έπρεπε να μειώσουμε. Δυστυχώς, κι ενώ είχαμε εντάξει 1 ακόμη ενότητα (σχετική με το παλαιό επάγγελμα του βαρελοποιού, το οποίο και ήταν αναπόσπαστο κομμάτι της οινοπαραγωγής), χρειάστηκε να το αφαιρέσουμε εντελώς και να προσαρμόσουμε κάποια πλάνα στις υπόλοιπες ενότητες.

Ακόμη, η ενσωμάτωση εμβόλιμων σπικάζ, δικών μας δηλαδή αφηγηματικών μερών, που έπρεπε να τοποθετηθούν πριν από κάποια ενότητα, ως γέφυρες για το ενδιαφέρον του θεατή, ή και ως επιπλέον επεξηγήσεις των μαρτυριών που ακούγονται στο video, ήταν ένα κομμάτι που μας πήρε αρκετή ώρα.

Η συνολική διαδικασία για να επιτευχθεί το εκπαιδευτικό αυτό video ήταν ενδιαφέρουσα και κυρίως αποτέλεσε έναν διαφορετικό τρόπο προσέγγισης των διδακτικών εννοιών ως προς τους θεατές-παιδιά. Η ενασχόλησή μας με την καταγραφή εικόνας και ήχου, μας οδήγησε στην απόκτηση νέων γνώσεων γύρω από την επεξεργασία ενός ολιγόλεπτου οπτικοακουστικού έργου, αλλά ταυτόχρονα μας βοήθησε να δούμε κάποια στοιχεία από μια εναλλακτική σκοπιά θα λέγαμε.

Επίσης, μπήκαμε για λίγο στη θέση των επαγγελματιών της τηλεόρασης ή/και του κινηματογράφου, οι οποίοι μπορεί να μας παρουσιάζουν ένα μιντιακό αποτέλεσμα της

μιας ώρας, όμως να έχει χρειαστεί να εργαστούν περισσότερες από δέκα ώρες ή/και μήνα αντιστοίχως. Τέλος, διαπιστώσαμε πως πρόκειται αποκλειστικά για συλλογική διαδικασία και όχι ατομική απόπειρα, καθώς ατομικά ένας εκπαιδευτικός, στην περίπτωση που θέλει να υλοποιήσει κάτι ανάλογο στους μαθητές της τάξης του, χρειάζεται απαραίτητως να διαθέτει κάθε φορά τον κατάλληλο εξοπλισμό και τον απαιτούμενο χρόνο.

Συμπεράσματα

Η εκπαιδευτική ταινία που δημιουργήθηκε κατάφερε σε μεγάλο βαθμό και ανταποκρίθηκε σε μεγάλο βαθμό στους στόχους που είχαμε θέσει εξ' αρχής (ανάδειξη των ιστορικών γεγονότων της Achaia Clauss από την ίδρυση της έως τώρα, γνωριμία με παλαιά επαγγέλματα που σχετίζονται με ένα οινόκαστρο και συσχέτιση κρασιού με ελληνική μυθολογία).

Επιπροσθέτως, οι ιδιαίτερες συνθήκες της πανδημίας, αποτέλεσαν εμπόδιο στο να καταφέρουμε να καταγράψουμε πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία εμφιάλωσης του κρασιού, το οποίο αρχικά μας ενδιέφερε να μελετήσουμε μέσω της ταινίας.

Παρά τις δυσκολίες που αναφέρθηκαν, η εμπειρία που μας πρόσφερε η συγκεκριμένη διαδικασία ήταν μοναδική. Σίγουρα αποκτήσαμε μια καλύτερη εικόνα για τον τρόπο παραγωγής μιας εκπαιδευτικής ταινίας μικρού μήκους και την απαιτητική δουλειά που χρειάζεται για να βγει το τελικό αποτέλεσμα. Πολύ σημαντικό ρόλο παρατηρήσαμε ότι διαδραματίζει ο συνδυασμός των πλάνων με τα κατάλληλα μουσικά χαλιά, καθώς επίσης και οι εμβόλιμες ηχογραφημένες αναφορές με σκοπό τη σύνδεση διαφορετικών ενοτήτων. Σκοπός μας είναι να κρατηθεί αμείωτο το ενδιαφέρον του θεατή/ παιδιού καθ' όλη τη διάρκεια της ταινίας, αλλά και να έχει αντιληφθεί τα πιο σημαντικά σημεία αυτής.

Μέσα από τη διαδικασία δημιουργίας του συγκεκριμένου ιστορικού ντοκιμαντέρ, δόθηκε η δυνατότητα να μάθουμε να παράγουμε ψηφιακό υλικό και να το αξιοποιούμε με εκπαιδευτικό τρόπο μέσα στην τάξη, δια ζώσης, σύγχρονα ή ασύγχρονα.

Βιβλιογραφία

Σταθάκη-Κούμαρη, Ρ., (2011) *Η Οινοποιός Εταιρεία «ΑΧΑΪΑ» και τα Χειροποίητα Βαρέλια της Πάτρα*.

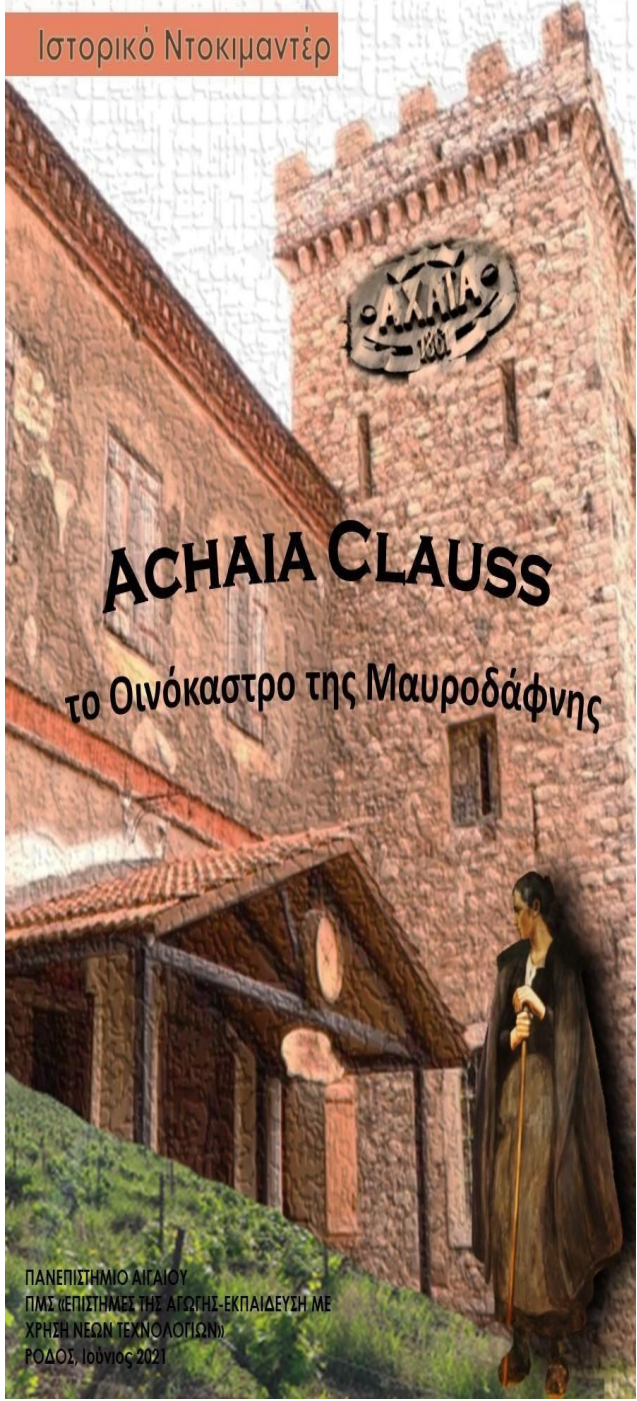
Διαδικτυακές πηγές

Achaia Clauss. *Από το 1861 Οινοποιεί*. Ανακτήθηκε 5 Απριλίου 2021 από <https://www.achaiaclauss.gr/>

Achaia Clauss. *Achaia Clauss: Ιστορικό αρχείο*. Ανακτήθηκε 8 Απριλίου 2021 από <https://achaiaclauss.wordpress.com/>

Ρεπούσης, Σ. (2018). *Achaia Clauss, η παλαιότερη επιχείρηση της Ελλάδας*. Ανακτήθηκε 7 Απριλίου 2021 από <https://www.naftemporiki.gr/story/1373991/achaiaclauss-i-palaioteri-epixeirisi-tiselladas>

Πίνακας ταινίας

 <p>Ιστορικό Ντοκιμαντέρ</p> <p>ΑΧΑΙΑ CLAUSS το Οινόκαστρο της Μαυροδάφνης</p> <p>ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ Π.Μ.Σ. «ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΜΕ ΧΡΗΣΗ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ» ΡΟΔΟΣ, Ιούλιος 2021</p>	<p>Τίτλος ταινίας</p> <p>URL ταινίας</p> <p>Τρέιλερ ταινίας</p> <p>Είδος ταινίας</p> <p>Χώρα</p> <p>Έτος</p> <p>Διάρκεια σε λεπτά</p> <p>Πρωταγωνιστές</p> <p>Γλώσσα</p> <p>Ηλικιακή ομάδα</p> <p>Τόπος</p> <p>Τίτλος ΠΜΣ</p> <p>Τίτλος μαθήματος</p> <p>Όνομα διδάσκοντος</p> <p>Εκπαιδευτικό θέμα</p> <p>Σύνδεσμοι σε άλλες πηγές σχετικές με το θέμα της ταινίας</p>	<p>Achaia Clauss, το Οινόκαστρο της Μαυροδάφνης</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=IdI92q2kdeg</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=iUIMdNI1D9k</p> <p>Ιστορικό ντοκιμαντέρ</p> <p>Ελλάδα</p> <p>2021</p> <p>19'36''</p> <p>Ξεναγός κτήματος της Αχάια Κλάους</p> <p>Ελληνικά</p> <p>11-12 ετών και άνω</p> <p>Πάτρα</p> <p>Επιστήμες της αγωγής - Εκπαίδευση με χρήση νέων τεχνολογιών</p> <p>Εργαστήριο δημιουργίας εκπαιδευτικής ταινίας για τη σχολική διαζώση και εξ αποστάσεως εκπαίδευση</p> <p>Αλιβίζος (Λοΐζος) Σοφός</p> <p>Γεωγραφία, Ιστορία, Μελέτη Περιβάλλοντος</p> <p>https://www.ac.haiaclauss.gr/ https://achaiaclauss.wordpress.com/</p>
---	---	---